
Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-10-28

Diarienummer 3760/18

Handläggare

Jörgen Johansson/Trafikkontoret/GBGStad

Telefon: 031-368 23 13

E-post: jorgen.johansson@trafikkontoret.goteborg.se

Förslag till utformning av gods- och fordonstrafiken i Göteborgs södra skärgård

Förslag till beslut

I trafiknämnden

1. Trafiknämnden ger trafikkontoret i uppdrag att ta fram ett förslag till ny taxa för fraktrafiken i Göteborgs södra skärgård.

Sammanfattning

Enligt reglementet för Göteborgs trafiknämnd ska nämnden ansvara för fraktrafiken till södra skärgården.

Trafikverket har sedan ett antal år beviljat Göteborg Stad statsbidrag för fraktrafiken i Göteborgs södra skärgård enligt förordning (1989:891) om statsbidrag till enskild väghållning. Staden har fått besked av Trafikverket att statsbidraget till staden avvecklas eftersom det enligt förordningen endast kan utgå bidrag till färjeleder som drivs av enskilda. Bidrag enligt förordningen kan, enligt Trafikverket, inte utgå till staden eftersom fraktrafiken i södra skärgården drivs av det allmänna/offentliga.

Statsbidraget till Göteborgs Stad kommer att upphöra helt 2021. Från och med 2019 började bidraget trappas ner med 1/3 årligen.

Fraktersättningen enligt avtal uppgick 2019 till drygt 17,2 miljoner kronor. Av detta belopp finansierades ca 3,45 miljoner kronor genom avgifter för bil- och godstrafik. Återstående belopp finansierades 2019 helt genom bidrag från staten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den huvudsakliga aspekten i detta tjänsteutlåtande är ur en ekonomisk dimension, se ärendet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Trafikkontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Trafikkontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Ärendet

Enligt trafiknämndens reglemente som kommunfullmäktige beslutat om ansvarar trafiknämnden för fraktrafiken i Göteborgs södra skärgård. Trafiknämnden ska ta ställning till om trafikkontoret ska få i uppdrag att ta fram ett förslag till ny taxa. Trafikkontoret återkommer i så fall till trafiknämnden med ett förslag som kommunfullmäktige beslutar om.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Fraktfärjan i Göteborgs södra skärgård finns till för att täcka allmänhetens fraktbehov ut till öarna. Kapaciteten på fraktrafiken är upphandlad enligt avtal för att stödja de dagliga aktiviteter för privatpersoner, kommunala förrättningar och privata företag som bedriver näringsverksamhet i Göteborgs södra skärgård.

En ny avtalsperiod för fraktrafiken påbörjades den 1 november 2019 och löper i 5 år med möjlig förlängning. Utföraren ska ha kapacitet att frakta fordon i den omfattning som normalt transporterats dagligen de senaste åren, med ett påslag av 4 % årligen för att säkerställa ev. framtida volymökning. Som basvärde räknas 2016 års volym.

Sedan 2016 har trycket på nybyggnationer i skärgården varit stort. Denna ökade tillväxt lär sannolikt fortsätta ytterligare i några år innan man kan ana en avmattning.

Denna kostnadsökning utöver avtal, är en direkt konsekvens av alla byggprojekt som byggs eller nyligen avslutats i Göteborgs södra skärgård.

Statsbidraget upphörande

Trafikverket har sedan ett antal år beviljat Göteborg Stad statsbidrag för fraktrafiken i Göteborgs södra skärgård enligt förordning (1989:891) om statsbidrag till enskild väghållning. Trafikkontoret har fått besked av Trafikverket att statsbidraget till staden avvecklas eftersom det enligt förordningen endast kan utgå bidrag till färjeleder som drivs av enskilda. Bidrag enligt förordningen kan, enligt Trafikverket, inte utgå till staden eftersom fraktrafiken i södra skärgården drivs av det allmänna/offentliga.

2019 påbörjades nedtrappningen av bidraget med 1/3 per år. Trafikverket avvecklar således statsbidraget stegvis och bidraget upphör helt 2021.

Fraktersättningen enligt avtal uppgick 2019 till drygt 17,2 miljoner kronor. Av detta belopp finansierades ca 3,45 miljoner kronor genom avgifter för bil- och godstrafik. Återstående belopp finansierades 2019 helt genom bidrag från staten.

Dagens frakttaxor

Fraktintäkterna består idag av ca 1/3 godsfärja samt 2/3 bilfärja. De olika priserna på frakt till öarna beror på avståndet till respektive ö. Terminalen har flyttats från Saltholmen till Fiskebäck. Det har lett till att färjornas gångtider har ändrats. Gångtiderna har blivit längre till vissa öar och kortare till andra. När taxorna togs fram utgick godstrafiken från Saltholmen och inte Fiskebäck som den gör idag. Detta innebär att taxorna inte längre speglar färjornas gångtider.

Differentierade priser är negativt ur perspektivet att hela skärgården skall leva. Idag finns flera olika alternativ som främjar att ta med fler bilar snarare än det motsatta. Ett annat

exempel är att det är billigare att beställa jord på pall än på lastbil. Dagens taxor är eftersatta och har inte indexuppräknats sedan februari 1997.

2019 hade kostnaderna endast en täckningsgrad på 20 %.

Idag är endast godstaxan (stycke gods) en enhetlig taxa (inte fordon).

Förvaltningens bedömning

Alternativ lösning – delat ekonomiskt ansvar mellan kommun och förening

Staden kommer inte få fortsatt statligt stöd för att bedriva fraktrafiken. Statsbidraget upphör helt år 2021.

För att gemensamt hitta en lösning på frågan med det uteblivna statsbidraget, startade trafikkontoret samtal med representanter för delar av de boende på öarna genom föreningen SSIS - Södra skärgården i samverkan. Diskussioner har förts om en ekonomisk förening i stället skulle kunna driva fraktrafiken och för detta erhålla statligt bidrag. En förutsättning för att en förening ska kunna få statligt stöd är att avtal, som sätter upp ramar och garantier för uppdraget, tecknas med Trafikverket och trafikkontoret.

SSIS har bett trafikkontoret om juridisk hjälp och annat stöd för att bilda en ekonomisk förening. Enligt trafikkontorets bedömning är det inte en uppgift för staden att ta fram stadgar mm för att bilda en ekonomisk förening. Det får anses falla utanför den kommunala kompetensen. SSIS – Södra skärgården i samverkan har framfört att de saknar resurser för att bilda en ekonomisk förening.

Trafikkontoret gör bedömningen att det inte finns en ekonomisk förening som kan ansvara för fraktrafiken i Göteborgs södra skärgård i stället för trafiknämnden. Trafikkontoret bedömer därför att den enda möjligheten är att Göteborgs Stad, genom trafiknämnden, kvarstår som ansvarig för fraktrafiken i Göteborgs södra skärgård. Som följd av detta anser trafikkontoret också att det finns behov av att se över taxorna för fraktrafiken.

Trafikkontoret gör också bedömningen att det inte är realistiskt att lägga ut verksamheten på privat aktör och att brukarna själva bekostar fraktrafiken. Denna modell används på exempelvis Kostertrafiken, men skulle för Södra skärgården innebära en orealistisk kostnadsökning jämfört med dagens taxor.

Ny taxa

Taxan för gods- och fordonstransporter till södra skärgården bör reformeras, så att den möjliggör utvecklingen även på öarna som ligger lite längre bort, exempelvis Vrångö.

En översyn bör göras på hur prissättningen görs mellan de olika fordonsslagen och premiera dem som belastar vägnät och miljö minst.

Idag kan det till exempel innehålla mängdrabatter vid transport av flera fordon av en och samma kund vid samma tillfälle. Sedan lång tid tillbaka har det funnits ett önskemål från dåvarande SDN Södra skärgården om att ha en enhetstaxa med samma pris till samtliga öar.

Nuvarande taxa har inte räknats upp mot index sedan 1997. Priserna bör korrigeras så att de harmoniserar med dagens penningvärde och förslagsvis får en kostnadstäckning som

med marginal speglar det ursprungliga syftet, dvs ca 30–35 % kostnadstäckning i form av avgifter.

En omstrukturering av taxorna medför sannolikt att vissa kostnadsslag och öar får en mindre höjning, medan andra trafikslag och destinationer kommer få en betydligt kraftigare höjning. En ny taxa ska spegla skärgårdens behov samtidigt som den ska värna såväl den enskilde som företagaren, vägnätet och miljön.

Mikael Hagberg

Kristina Lindfors

Avdelningschef – Stadens anläggningar Trafikdirektör